

Aitor eta Amaia Merino. Bi zinegile, ahots bakarra

Zineman ezagutu ditugu familia bereko zuzendari bikoteak: The Wachowskis, Dardenne eta Coen anaiak, esaterako. Gurean ere baditugu zinema eta mundua ulertzeko era partekatzen duten neba-arrebak: Merinotarrak. Haien azken filmei buruz galdetuta, ahots bakarrez erantzun digute. Donostian eman dituzte azken asteak, Ikusmira Berriak egitasmoaren bidez egoiliar aritzeko jaso duten diru-laguntzari esker. *Fantasía* da esku artean duten azken lana.

“Euskal Herrian pelikula asko falta da egiteko”

Arantza Santesteban

@a_santesteban

ARGAZKIAK: DANI BLANCO

Asier ETA biok

“*Asier ETA biok*-en oinarrian kanpokoei kontaktzeko beharra zegoen, biontzat. Nahiz eta pelikulan ez garen biok agertzen, Aitorren pertsonaian biok gaude, kanpoan bizi diren bi euskaldunen begirada dago. Euskalduneei kontaktzea erabat ezberdina izango litzateke; politikoki pelikula oso oinarritzakoa da, minus bostetik hasi behar ginen kontaktzen. Gure istorio bat da, kanpokoei kontaktua”.

Neba-arrebak zarete, baita elkarrekin lan egiten duten bi zinegile ere.

Zuzendaritza lanetan gure lan guztiak elkarrekin egin ditugu. Film labur batekin hasi ginen, *El pan nuestro*, eta asko ikasi genuen lan horrekin. Txikitatik harreman berezia izan dugu, polita, eta hori gure lanean islatzen dela uste dugu. Antzeko gauzak gustatzen zaizkigu eta mundua antzeko moduan sentitzen dugu. Umorea ere antzekoa dugu; *Asier ETA biok* grabatu genuenean, esaterako, elkarri barrea eragiteko idatzi genuen Aitorren *off* ahotsa.

Non dago zuen arteko oreka?

Neba-arrebak gara, baina batez ere, bi indar handiren batuketa da gurea. Kontrastean sortzen da gure lana, elkarrekiko interesa zentzu horretan motor handia da. Biok formatu gara antzerki eskola berean, Madrilen, baina aldi berean Ekuadorren (Amaia) eta Madrilen (Aitor) garatu du bakoitzak bere ibilbidea. Gure begirada elkarrekin josten

dugu; bata pentsatzen duena besteari kontatu arte ez da guztiz osatzen. Ziur aski horrek sortzen du gure oreka eta bion arteko indarra.

Patricio Guzmánekin dio zinea egiteko distantzia ezinbestekoa dela. Urruti al zaudete zuek?

Gure ustez, plano ezberdinak daude zinean distantziaren gaiari dagokionez. *Asier ETA biok* filmean, Aitor pertsonaia bat zen, kontakizun autobiografikoa zen eta beraz, ez zegoen modurik material horretatik urruntzeko. Aldi berean, pelikula egiten ari zarenean, momenturen batean, pertsonaia horretatik aldentu behar zara, ahaztu zu zarela pelikulan ateratzen dena eta pertsonaia soil bezala tratatu. Horrek ematen dizu distantzia eta hori gabe ezinezkoa da pelikula egitea.

Tarteko distantzia bat behar da orduan?

Nolabait, bai. Lanean hasten zarenean momentu ezberdinak daude. Prozesuaren hasieran dena dira intuizioak, beha-

"Zinemaren tresnak ezagutzen ditugu nagusiki, eta zinema gustatzen zaigu hasieratik bukaeraraino. Oso prozesu magikoa da guretzat. Gure sentimenduak zinemaren bidez kontatu nahi ditugu eta ez beste modu batez".

rrak, sentimenduak. Ezin zara urrundu, ez duzu ulertzen zer gertatzen ari den eta barruraino sartuta zaude. Baina materialarekin lanean luze eta sakon ibili ondoren, galdera inportanteak egiteko unea iristen da eta horiek ematen dizute distantzia egokia: zertarako egiten ari naiz film hau? Zein da nire plana? Nola egingo dut kontaketa? Ez-fikziozko pelikuletan hori oso inportantea da, daukazu materialaren kontzientzia hartu eta zure aukerez ohartu beharra daukazu.

Asier ETA biok filmak libilbide luzea egin du. Balantzearekin ase?

Oso balantze ona egiten dugu, mundu osoan ikusi da pelikula. Pentsa, azkenez Indonesiako zine festibal batean saria jaso genuen. Hango hizkuntzan idatzitako e-mail bat jaso genuen eta sari gisa disko gogor bat eman ziguten [barrak]. Oso pozgarria da jakitea 30.000 pertsonak baino gehiagok ikusi dutela pelikula zine aretoetan. Baina bestalde, banaketarekin izan dugu arazorik; Va-

lentzian edo Sevillan ez da egon aukerarik ikusteko, Madrilen ere arazo ugari, telebistan zer esanik ez... Gaia dela-eta problemak izan ditugu, baina orokorrean saldoa pozgarria da guretzat.

Orain *Fantasia* filmean lanean ari zarete. Zertan da proiektua?

Lehenengo fasean gaude, sorkuntzaren hasieran. Erabat sartuta gaude daukagun materialean, ideia zaparradaren erdi-erdian. Gure gurasoei buruzko pelikula da. Ordu asko grabatu ditugu eta oso material intimoarekin egin dugu topo; hunkituta gaude hartara. Kontraste pelikula bat da, alde bat oso xamurra, bestea izugarri deserosoa. Gure galdera da ea orain merezi ote duen gure gurasoen intimitatea azaleratzea edo ez. Zertarako erakutsi hau? Horiek dira momentuz gure buruan dauden galderak eta hortik tiraka ari gara lanean.

Zergatik zinema dokumentala?

Gure inguruan gertatzen denari buruz

hitz egin nahi dugu eta hori irudiak, soinua eta agertokiak nahastuz egin nahi dugu. Guk zinemaren tresnak ezagutzen ditugu nagusiki, eta zinema gustatzen zaigu hasieratik bukaeraraino: argazkia, musika, dramaturgia, pertsonaiak eta aretoan ikusgai jartzeko lan hori guztia. Oso prozesu magikoa da guretzat. Azken lanetan esaterako, gure gurasoekiko maitasuna kontatu nahi dugu, edo Asierrekiko ditugun sentimendu bereziak; hori guztia zinemaren bidez kontatu nahi dugu eta ez beste modu batez.

Zer pentsatzen duzue Euskal Herrian egiten den zineari buruz?

Euskal Herrian, beste leku askotan bezala, pelikula asko falta da egiteko. Gure arazo eta errealitatea islatzeko kontakizun asko falta da. Eta azken urteetan oso beharrezkoak ziren pelikula asko ez dira egin. *Asier ETA biok* filmarekin ohartu ginen horretaz, jende batek beharra zuela bere burua islatuta ikusteko narrazioetan. ■